

hostili omne jus omneque licitum cavere, quid est aliud quam patriam perdere, et necem inferre? Silent equidem leges inter arma, quibus ille Odo feralis bestia ita hoc tempore abusus est, ut reverendissimos sacerdotes Dei quasi vilia mancipia caperet, nec ab ipsis sacrosanctis altaribus temperaret, commeatus publicos intercluderet.

Redeo ad me, reverendissimi patres, cui specialiter ob salutem pereuntis populi, totiusque reipublicae curam, mors furibunda cum suis incubuit co-

piis. Hinc dira egestas; horrea et apothecas armata manus sibi vindicat: illic fortis gladius, intus pavor dies ac noctes reddiderunt insomnes. Sola vestra auctoritas, ut tantorum malorum levamen fieret, exspectata est, quae tantam vim habere creditur, ut non solum Remensi, sed etiam omni ecclesiae Gallorum desolatae et pene ad nihilum redactae subsidio esse valeat. Quod divinitate propitia exspectamus et ut fiat, omnes in commune oramus (27).

CONCILIUM RAVENNATENSE

A GERBERTO archiepiscopo habitum anno 997, de multis ad disciplinam ecclesiasticam spectantibus (28).

(Apud. Labb. *Conc.* tom. IX, pag. 709.)

Perpetuo regnante Domino nostro Jesu Christo, tempore pii Caesaris Ottonis III, in anno II imperit ejus, indictione XI, sub imagine Salvatoris, infra valvas majoris ecclesiae Ravennatensis, Gerbertus, ejusdem ecclesiae praesul, residens cum pluribus episcopis et presbyteris ecclesiae memoratae, astantibus diaconibus et cuncto clero, dixit:

I.

« In sancta ac Ravennate Ecclesia, cui divina dispensatio praesesse me voluit, dudum consuetudo est valde reprehensibilis orta, ut subdiaconus corpus Domini, quod formatum appellant, tempore consecrationis episcoporum, ipsis vendant episcopis, et chrisma vendant archipresbyteris annualiter parochiae vestrae. in quibus apparet venditio Filii Dei, et venditio Spiritus sancti. Qua de re praesenti decreto constituo ut in hac sede et in his omnibus quae ad nos pertinent, ulterius minus fiat. » Quod omnes statuantes laudarunt. Et dixit: « Si quis autem contra hoc decretum ausus fuerit attentare, anathematis; » et responderunt omnes: « Amen. »

II.

« Statuimus etiam ut annualiter in festo sancti Vitalis omnes archipresbyteri ad nos pertinentes, pro respectu sedis, subdiaconis nostris annualem censum persolvant solidos duos, et quicumque concesserit censualiter, sentiat ultionem, arbitrio primorum hujus Ecclesiae. » Et ab omnibus est laudatum.

III.

« Et quamvis antiquitus sit statutum ut nemo episcoporum alterius clericum sine eo mandante litteris

recipiat, aut ecclesiam [f. deest dedicet] in alterius diocesi, vel per acceptam, sive promissam pecuniam; sed neque illum [f. deest promoveat] quem probabilem ad officium non inveniat, aut immatura aetas vel crimen excludit; nec illum quem inscitia coerceat, vel leges infamia damnent, aut debilitas vel imminutio membrorum cohibeat, seu quem abjecta officia vel ministeria deformia notant, vel quem turpis lucri cupiditas abjicit, vel contra leges prohibitio; neque ullum eorum, quos neophytos dicunt, bigamos, curiales, vel laicos, vel eorum qui in canonibus et legibus cohibentur: unde competere non ambigimus ut praesenti concilio priscorum Patrum sanctiones firmantes teneamus, ut nemo nostrum ecclesiam vel aliquando oratorium in alterius diocesi dedicare attentat sine permissu et consensu episcopi ad quem pertinet ipsa diocesis; neque alterius diocesenses vel parochianos recipere aut promovere seu retinere praesumat, sine canonicis epistolis quas Nicæna synodus, apud Bithyniam congregata, sancivit Latino more recitari formatas; et ut nulli sacris permittat ordinibus, nisi quem aetas, vita, doctrina, mores, auctoritas canonica commendat atque legalis. Ut autem haec sanctio per omnia firmior teneat, et ut hoc indignis non concedatur, sub anathematis obligatione nosmetipsos constringimus et successores nostros episcopos qui contra haec decreta praesumpserint. Et si quis sacri ordinis de sepultura mortuorum aliquid acceperit, nisi forte quae sponte ab amicis vel propinquis mortuorum ecclesiae fuerint collata, hac maledictione teneantur obnoxii. »

(27) Labbe, tom. IX, col. 747; Hardouin, tom VI part. 1, col. 733; Marlot, tom II, pag. 54.

(28) Huic synodo interfuisse Ottonem Imp, ait Rubeus, Hist. lib. v; sed ex his actis falsi convincitur. Quam vero refert Rivesius in Historia conciliorum, synodum Ravennae hoc ipso anno habitam, Gerberto praeside, in qua Hugonem abbatem Farfensem, ini-

que et simoniace ingressum, poenitentiam egisse ait, et Arnulfo Mediolanensi papatum ablatum, nullum ejus appareat hoc anno vestigium; at neque tunc Arnulfus ullus erat Mediolanensis archiepiscopus, cui papatus auferretur. Nam Arnulfus primus obiit anno 975, Arnulfus vero secundus anno tantum 999 archiepiscopatum iniiit. Gabriel COSSAAT.

Et laudaverunt omnes pariter acclamantes placere sibi, ac dicentes clamaverunt: Fiat, fiat.

Promulgata sunt hæc anno 997 incarnationis Dominicæ, die Kalend. Maiarum, indict. II, sub clementissimo imperio memorati principis Ottonis, siquidem tertii; et subscribentes confirmaverunt episcopi qui intererant, et presbyteri cardinales Ecclesiæ Ravenn.

G. A. R.

Ubertus Liviensis.

Albardus Sarsinas.

Joannes Bononiensis.

Raimbaldus Corneliensis.

Hildebrandus Faventinus.

Georgius Comaclensis.

Georgius Cæsenas.

Leo Ficodensis.

Teupertus Pupiliensis.

Christophorus, et Guinizo, nuntii sanctæ Parmensis Ecclesiæ.

Joannes, et Joannes, et Vannius presbyteri.

Anastasius, et Deus dedit, Paulus, et Leo.

CONCILIIUM ROMANUM

Anno 1002 celebratum

PRÆSIDENTE SYLVESTRO II. PONTIFICE MAXIMO,

In quo inter cœtera abbatia Perusinae immunitas asserta

(Apud Labb. *Conc.* tom. IX, pag. 1247.)

Quæcunque lites judiciali calculo definiuntur, optimum est ut scriptoris officio commendentur, ne protractu temporum oblivioni succumbant, et recidivo ortu præteritum errorem incipiant.

Præsidente itaque domno Silvestro II, Romanæ sedis pontifice, in synodo habita in palatio sacrosancto Lateranensi, anno quarto ordinationis suæ, mensis Decembris die tertia, indictione prima, astitit Petrus scriniarius ejusdem sacri palatii, et coram universa synodi hunc protulit sermonem, dicens: « Domine papa, hic abbas tuus de Perusia queritur adversus Cononem Perusinum episcopum, qui armata manu suorum satellitum de sub altare monasterii tui, cujus ipse regimen tenet, abstractus fuerit, et extractus de ecclesiæ januis, et fratrum claustris, omnia quæ ibi inventa sunt ad utilitatem fratrum, direptioni concesserint, de quibus partem noscitur habere episcopus; quoniam eisdem sacrilegiis communicat episcopus, ejusdemque criminis nequaquam creditur alienus. » Ad quem præsens respondit episcopus: « Paratus sum me expurgare secundum istorum meorum fratrum iudicium, quoniam neque mea præceptione, neque mea voluntate id factum fuerit; et si abbas de aliquo mihi proclamaret, aut ad satisfactionem illum cogere, aut, si non possem, meam gratiam cum omni beneficio sibi defenderem. Sed, omnium pontificum Pater, misericordiam tuam et totius conventus præsentis exoro, ut nullum mihi hodie præjudicium fiat. Tu mihi Ecclesiam Perusinam commisisti, et ut ego neque illam imminuerem neque imminui consentirem, me fecisti jurare. Monasterium illud, quod iste abbas tenet, ad meum episcopatum proprie pertinet, et nulli alteri juri subjacebit; si lex inde fieret, vester apostolatus nullam specialitatem in eo haberet. »

Cui reverendus papa subjunxit: « Ego monaste-

rium Ecclesiæ tuæ neque subtraxi, neque subducere feci; sub jure et dominio Ecclesiæ nostræ illud inveni, et ita possessum usque nunc tenui. Veniant privilegia nostrorum antecessorum paparum, et his perlectis censeant fratres coepiscopi quæ sit æquitatis relictio. » Prolatis ergo in medium privilegiis, Joannis scilicet papæ atque Gregorii, ejus prædecessorum, ac coram omni synodo perlectis, ait episcopus: « Privilegia hæc non reprobo, sed sine consensu antecessoris mei, cujus temporibus illud prius privilegium factum est, factum fuisse dico; si solum viderem consensum, haberem inde æternum silentium. » Cui e contra omnis clerus sanctæ Romanæ Ecclesiæ ait: « Vidimus omnes epistolam antecessoris tui, in qua et consensus erat, et precibus ut hoc fieret, episcopus obnixè postulat; cujus rei testes sumus, et secundum canonicam sanctionem verum fuisse comprobamus. » Oblatis denique Evangeliiis, et clericis jurare paratis, episcopi hanc dederunt sententiam ut aut episcopus testimonia illa reciperet, et pœnam privilegii persolveret, aut monasterium illud refutaret. Episcopus autem prædictus Conon sanctæ Perusinae Ecclesiæ, monasterium illud prænominatum sancti Petri non longe a Perusina civitate constitutum, cum omnibus ad id monasterium pertinentibus, et in præfatis privilegiis titulatis, domino suo Silvestro papæ refutavit, et præfato abbati pacis osculum attribuit, atque cum se adjuturum deinceps promisit. Post hæc autem idem reverendissimus papa hoc cum Romanis iudicibus decrevit ut quicumque Perusinae Ecclesiæ episcopus hanc definitam litem renovare contra hunc abbatem vel suos successores tentaverit, decem libras purissimi auri Lateranensi palatio componat. Hæc definitio in æternum valitura permaneat.